

Forord

I dette nummer af Sprogforum har vi taget et af tidens store buzzwords op: “innovation” og tilføjet “kreativitet” for at brede perspektivet lidt ud. Artiklerne beskæftiger sig med forskellige bud på at gå nye veje i sprogundervisningen, både i fremmedsprogene og i dansk som andetsprog. Det kan være udviklingsarbejde i læreruddannelserne hvor de studerende gennemgår og reflekterer over nogle innovationsprocesser der vil kunne gøre dem til gode sproglige vejledere. Det kan være lærerstuderende der udvikler innovation og entreprenørskab i et interkulturelt perspektiv i en folkeskoleklasse. Det kan være nye tiltag der støtter sproglæringsprocesser i hverdagen blandt nyankomne borgere der er i gang med dansk som andetsprog. Det kan være udvikling og brug af forskellige former for it til at levendegøre sproglæringen i folkeskolen og gymnasiet og styrke kommunikationen med omverdenen. Og det kan være overvejelser over hvad kreativitet er, og hvor man kan finde eksempler på kreativ praksis. Der er også en artikel om kreativitet i faget billedkunst, som kan rumme inspirationer for sprogfagene.

Egentlig er “innovation” et meget åbent begreb. Det indebærer skabelse af noget nyt, men det siger intet om i hvilken retning det nye går. Der er ikke nogen speciel vision knyttet til innovationsbegrebet. Derfor kan det bruges til meget, både i pædagogisk og politisk forstand, som blandt andre Lilian Rohde påpeger i sin artikel om innovationsprocesser i læreruddannelserne. Er man opsat på at klæde eleverne på til den globale økonomiske konkurrence? Vil man gerne forandre undervisningens rammer hen imod opnåelse af bedre dannelse som ansvarlige borgere og verdensborgere? Er man interesseret i at forbedre sprogfærdighederne gennem øvelser med multimodale apps? Overvejer man at udvikle nogle mere indholdsrige læremidler? Og hvem er egentlig aktørerne i innovationen? Er det kun lærerne og eleverne, eller er det også forældrene, skolerne, forlagene, ministeriet, politikerne? Kronikken rejser f.eks. spørgsmålet om hvorvidt den nye nationale strategi for fremmedsprog er innovativ?

Begrebet “kreativitet” er også meget åbent. At lære et sprog er dybest set en kreativ proces for den enkelte og gruppen, men hvilke an-

dre aktører tænker vi på? Kræver vi at politikere og ministerielle embedsmænd er kreative, og hvad ville det indebære? Kunne det være at satse meget mere på en bred vifte af fremmedsprog? Kunne det være at give mere plads til udvikling af kritisk kulturel bevidsthed i sprogfagene, inkl. dansk som andetsprog for børn, unge og voksne? Kunne det være at samle flere fag, inkl. sprogfagene, i nogle fora der kan bidrage til en styrkelse af elevernes viden og bevidsthed om verdens klimasituation (blandt andet gennem visuelt materiale i de tilfælde hvor elevernes sprogfærdigheder stadig er på et lavt niveau)? Kunne det være at inkludere temaer om Europa og EU i sprogfagene for elever der er gamle nok til at beskæftige sig med sådanne emner (for det meste glimrer disse emner ved deres fravær i lærebøgerne). Mere innovation og kreativitet!

Kronikken *Den nationale strategi for fremmedsprog – en innovativ politik for området?* skrevet af Lisbeth Verstraete-Hansen og Mette Skovgaard Andersen gør rede for strategiens målsætninger, der især fokuserer på tysk og fransk, og for etableringen af et nyt nationalt center for fremmedsprog (NFC), med afdelinger på hhv. Københavns Universitet og Aarhus Universitet. Forfatterne fremfører at den danske fremmedsprogstrategi ikke er specielt innovativ i den europæiske kontekst, og anbefaler at man lader sig inspirere til yderligere initiativer på området ved at se på tilsvarende tiltag og centre i f.eks. Norge, England, Frankrig og Irland.

I *Innovation på læreruddannelsen* præsenterer Lilian Rohde et flerårigt udviklingsarbejde med at integrere innovation i engelskfaget og som specialiseringsmodul i læreruddannelsen. Innovation er ikke bare et tomt modeord, men forudsætter dybtgående faglighed som fører til nytænkning af faglige problemstillinger og til nye løsninger. Gennem en række eksempler introducerer forfatteren en didaktisk model for innovationsundervisning, og hun viser hvordan innovationsforløb kan bidrage til at gøre de lærerstuderende til gode sproglige vejledere.

Sneak Peak – Cultural studies og en værdiorienteret tilgang til interkulturel læring af Thomas Raun Bøg, Emil Alexander Holm Thorsen og Lone Krogsgaard Svarstad giver et indblik i hvordan et engelskhold på International Teacher Education Programme (ITEP) på Københavns Professionshøjskole arbejdede med et interkulturelt, tværfagligt og innovativt medieprojekt for 8. klasse i fagene engelsk og geografi, baseret på en Cultural studies-tilgang. Med afsæt i et hverdagsprodukt som sko (eller “sneaks”) arbejdede de med temaer som globalisering, international arbejdsdeling, identitet, livsstil, kultur og subkultur, fordomme og mode.

Dansk i hverdagen – på vej mod en læringsinfrastruktur handler om udvikling af ressourcer der kan understøtte nyankomne borgere i at lære dansk som andetsprog i hverdagen. Forfatterne Kamilla Ø. Borg, Niclas B. Juhl, Ditte D. Mathiasen, Carsten H. Petersen og Johannes Wagner viser hvordan socialt design kan hjælpe til at nyankomne borgere kommer i kontakt med dansktalende og gør sprogerfaringer der fører til samhandling og sproglig læring. I artiklen præsenteres en *velkomst-app* der henvender sig til veluddannede tilflyttere, og en *mad-app* der gør madhjælp til en arena for dansk læring. Artiklen ligger i forlængelse af Eskildsen og Wagners "*Language learning in the wild*" som praksisorienteret sprogundervisning i *Sprogforum* 66.

Anja Bols Slåttviks artikel *Engelsk i udeskole – en praktisk-musisk tilgang* tager udgangspunkt i mødet mellem sprogundervisning og den praktisk-musiske dimension. Hun illustrerer med en case hvordan en udeskole-aktivitet giver muligheder for ændrede rammer for en læringskontekst uden for klasseværelset hvor nye muligheder byder sig til med kropslig læring og forskellige sproglige oplevelsesaktiviteter på engelsk i en 5. klasse. Eleverne gives her muligheder for at bringe deres viden og erfaringer i spil på kreative måder.

Bente Meyers artikel *Innovativ brug af it i sprogfagene* giver læseren indblik i hvordan innovation kan skabes i sprogundervisningen, hvad den tilbyder, og hvor den fører hen. Meyer eksemplificerer en innovativ brug af teknologi i form af videokonferencer i tyskundervisningen i en 7. klasse hvor eleverne fremtræder i roller som mediebrugere og producenter af ny viden ved hjælp af FaceTime. Eksemplet viser hvordan sprogfagene kan bidrage med indsigter i foranderlige sproglige praksisser, kommunikationsformer og kulturer.

Anne Fønnesbech, Marianne Nygaard Kolding og Brigitte Tonn præsenterer i *Fremmedsproglig dialog i et ikt-didaktisk design* et forløb som træner den uformelle samtale på 2. fremmedsprog på gymnasieniveau. Forløbet har været gennemført på et hold i fransk begynder-A på stx. Dialogen trænes via fire forskellige teknologier, nemlig Lino, Quizlet, VoiceThread og Skype, først i asynkron, ikke-spontan samtale og derefter i synkron, spontan samtale med kendte og ukendte samtalepartnere.

I artiklen *Kreativitet som hverdagslig kulturel praksis* beskriver Lene Tanggaard hvad det indebærer når man ikke forstår kreativitet som enkeltindividets genialitet og talent, men snarere som en hverdagslig, kulturel praksis. Kreativitet som praksis finder sted, når undervisere f.eks. finder eller udvikler en ny metode i undervisningen eller tager en gammel metode og får den til at virke igen. Eller når stu-

derende får ideer af hinanden og sammen laver et projekt der ender med at blive bedre end hvis de havde fortsat i deres eget spor. I praksis kan man finde talrige eksempler på kreativitet i stor eller mindre skala.

På *Åbne sider* sætter Karen Merete Brandt og Charlotte Fogh i artiklen *Innovativ didaktik på studieturen* fokus på innovative undervisningsmetoder i faget billedkunst og beskriver det transformative potentiale både i relation til forståelsen og produktionen af samtidskunst, men også i relation til andre fag som eksempelvis engelsk og tysk. Artiklen beskriver to eksempler på nye undervisningsmetoder som blev brugt i forbindelse med en studierejse med udgangspunkt i visuel kulturpædagogik og postmoderne billedpædagogiske principper.

Til sidst er der to anmeldelser: Anne Holmen anmelder Karen Risager: *Representations of the World in Language Textbooks* (Multilingual Matters 2018), og Merete Olsen og Søren Hattesen Balle anmelder H. Juul (red.): *Fremmedsprogsdidaktik. Mellem fag og didaktik* (Hans Reitzels Forlag 2018).

Som altid indeholder dette nummer *Temanyt* med nyere litteratur inden for temaet udvalgt af Annegret Friedrichsen, Sprogpædagogisk Informationscenter på AU Library, Emdrup. *Temanyt* efterfølges af *Andet nyt* med nye bøger fra bibliotekets samling.

God læselyst!

Redaktionen